

Tampereen eOppimisen klusteri:

eOppimisen ajankohtaistiedote 28.2.2014

Ajankohtaisia aiheita:

- TAMKin pelimessut, 7.5.2014
- Koulutuksia lisätyn todellisuuden hyödyntämisestä keväällä 2014
- ITK'14 – webinaari ja konferenssi-ilmoittautumisen käynnissä
- Väitös: Susanna Pöntinen: Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kulttuurin diskursiivinen muotoutuminen luokanopettajaopiskelijoiden puheessa
- Väitös: Arttu Perttula: A Design Framework for Engaging Collective Interaction Applications for Mobile Devices: A Dual Process Prototyping Approach.
- Väitös: Terhi Kilamo: Avointen kehittäjäyhteisöjen keskeisiä piirteitä – yhteisön kasvun, yhteistyön ja oppimisen tukeminen
- Julkaisu: Tekijänoikeus ja tutkimus – selvitys tutkijoiden näkemyksistä
- Ota kantaa ja vaikuta koulutuspalvelun kehittämiseen
- Media Education Futures - International conference on Media Education Futures, 8.-9.5.2014 Tampere
- EdMedia - World Conference on Educational Media & Technology – conference, 23.-27.6.2014 Tampere

TAMKin pelimessut 7.5.2014

Tampereen ammattikorkeakoulun pääkampuksella (kuntokatu 3) 7.5. klo 10-14 pidettävillä pelimessuilla tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelijatiimit esittelevät kevään ketterissä projekteissa tekemiään mobiilipelejä. Esillä on 20 tiimiä ja 20 peliä. Tapahtuma järjestetään nyt jo kolmatta kertaa ja se on yleisölle avoin näyteikkuna tietojenkäsittelyn koulutusohjelmaan.

Opiskelijat ovat saaneet kuvitteellisen toimeksiannon kansainväliseltä hyväntekeväisyysjärjestöltä. Tavoitteena on luoda järjestölle kampanja ja siihen liittyvä mobiilipeli, joka soveltuu terveystietoon erityisesti kehittyvien maiden nuorille. Projektin aikana ideoidaan kampanja yhteistyössä tilaajan kanssa ja luodaan kampanjalle www-sivusto. Pelistä toteutetaan myös traileri. Mobiilipelit tehdään Nokian ASHA-kosketusnäyttöpuhelimiin. Pelit tehdään englanninkielisiksi. Yhteistyökumppanina toimii Nokia Oyj, ja pelimessujen lisäksi mobiilipelit tullaan julkaisemaan myös Nokia Storessa.

Messuvieraat pääsevät testaamaan pelejä ja äänestämään niistä parasta. Äänestäjien kesken arvotaan palkintoja. Paikalla on myös pelialan yritysten edustajia antamassa opiskelijoille palautetta.

Lisätiedot:

[http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/%28\\$All%29/94C5AD02A7841837C2257C8A002E2E46?OpenDocument](http://www.tamk.fi/cms/tamk.nsf/%28$All%29/94C5AD02A7841837C2257C8A002E2E46?OpenDocument)

Koulutuksia lisätyn todellisuuden hyödyntämisestä keväällä 2014

Lisätty todellisuus (Augmented Reality, AR) on teknologia, joka yhdistää tietokoneen luomaa näkymää fyysisen maailman näkymään esimerkiksi mobiililaitteen avulla. Lisätty todellisuus tekee tuloaan älypuhelimien ja tablet-laitteiden myötä arkiympäristöömme. Se avaa kiinnostavia mahdollisuuksia useiden eri alojen toimijoille.

Tampereen yliopistossa on paneuduttu lisätyn todellisuuden opetusikäyttöön mahdollisuuksiin mm. ESR-rahoitteisessa Avoimuudesta voimaa oppimisverkostoihin (AVO2) -hankkeessa vuosina 2012-2014. Hanke tarjoaa koulutuksia lisätystä todellisuudesta ja sen hyödyntämismahdollisuuksista. Tarjolla on tilauskoulutuksia räätälöidysti useille eri kohderyhmille: opetus-, koulutus- ja ohjaustyötä tekeville, kirjastojen ja museoalan työntekijöille sekä matkailu- ja markkinointitehtävissä toimiville.

Lisätietoja: Joanna Kalalahti, joanna.kalalahti@uta.fi

http://www.uta.fi/sis/taydennyskoulutus/koulutustarjonta/lisatty_todellisuus.html

ITK'14 – webinaari ja konferenssi-ilmoittautumisen käynnissä

ITK-webinaarit ovat verkossa järjestettäviä maksuttomia tapahtumia, jotka ovat avoimia kaikille kiinnostuneille. Webinaarit toteutetaan AC (Adobe Connect) –järjestelmän avulla. Koulutukset toteutetaan osana ESR-rahoitteista Avoimuudesta Voimaa Oppimisverkostoihin (AVO2) –hanketta.

Seuraava ITK webinaari pidetään 6.3.2014 klo 14:00-15:00 otsikolla ”Tarvitsevatko opettajat myös omaa pedagogiikkaa? - Motivaatiota, edistymistä ja kipupisteitä”. Webinaarin pitävät Jouni Kangasniemi (OKM) ja Liisa Ilomäki (HY)

Ilmoittautuneille toimitetaan osoitelinkki sähköpostiin ennen tilaisuutta. Ilmoittaudu: <http://itk.fi/2014/webinaari>

ITK'14 - konferenssi-ilmoittautuminen käynnissä 6.2-20.3.! Tämän vuoden konferenssi järjestetään otsikolla Pedagogiikka palaa.

Lisätiedot: <http://itk.fi/2014/ilmoittautuminen/info/tietoja>

Väitös: Susanna Pöntinen: Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kulttuurin diskursiivinen muotoutuminen luokanopettajaopiskelijoiden puheessa

Susanna Pöntisen kasvatustieteen alaan kuuluva väitöskirja "Tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kulttuurin diskursiivinen muotoutuminen luokanopettajaopiskelijoiden puheessa" tarkastettiin 29.11.2013 Itä-Suomen yliopistossa.

Nykyään tieto- ja viestintäteknologian käyttämisen odotetaan olevan arkipäiväinen osa opetusta ja oppimista. Samanaikaisesti eri yhteyksissä käydään jännitteistä keskustelua siitä, miten opetuskäyttö kouluissa toteutuu. Opetuskäytön opiskelu on keskeinen kysymys myös opettajankoulutuksessa. Aikaisemmissa tutkimuksissa sitä ei kuitenkaan ole tarkasteltu kulttuurisena kysymyksenä luokanopettajaopiskelijoiden itsensä kuvaamana.

Keskeinen päätelmä Susanna Pöntisen väitöstutkimuksessa on se, että luokanopettajaopiskelijat kuuluvat sukupolveen, joka on oppinut käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vapaa-ajallaan, mutta sen käyttö opetuksessa ja oppimisessa herättää edelleen epävarmuutta. Jatkossa opettajankoulutuksessa on tärkeää tarkastella, miten opiskelijoita voitaisiin rohkaista laajentamaan oppimiseen liittyviä näkemyksiä jo opintojen alussa.

Pöntinen löysi tutkimuksessaan neljä erilaista puhetapaa, joita luokanopettajaopiskelijat käyttävät kuvatessaan tieto- ja viestintäteknologian opetuskäyttöä. Puhetavoissa luokanopettajaopiskelijat eivät sido tieto- ja viestintäteknologian käyttämistä luontaiseksi osaksi opetusta ja oppimista. Tämän vuoksi se herättää epävarmuutta, mutta suhtautuminen epävarmuuteen vaihtelee puhetilanteittain. Puhetilanteesta riippuen epävarmuus joko hyväksytään tai epävarmuutta halutaan välttää.

Puhetapoja yhdistävät ja erottelevat piirteet tuovat tutkimuksessa esille, että tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kulttuuri muotoutumisessa korostuu koulun ja koulun ulkopuolisen maailman välisen suhteen arviointi. Vapaa-ajalla tutuksi tulleesta tieto- ja viestintäteknologian käytöstä huolimatta tämä on opiskelijoille uusi tapa tarkastella opetusta ja oppimista. Uudenlaisen tavan korostuminen kertoo siitä, että opiskelijoilla itsellään ei ole kokemusta tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytöstä ja näkemykset juurtuvat kulttuuriin, jossa tieto- ja viestintäteknologian käyttö ei ole osa opetusta ja oppimista. Uudenlainen tapa edellyttää opiskelijoilta kannanottoa, miten muuttuneeseen tilanteeseen sitoudutaan. Muutoksen voi joko ainoastaan todeta tai muutokseen voi ottaa aktiivisesti kantaa muutosta kannattaen ja muutosta kyseenalaistaen.

Tutkimuksen aineistona ovat oppimispäiväkirjat, jotka luokanopettajaopiskelijat ovat kirjoittaneet vuonna 2008 osana tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön opiskeluun liittyvää opintojaksoa.

Väitös verkossa (.pdf): http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-1293-0/

Lähde: UEF

Väitös: Arttu Perttula: A Design Framework for Engaging Collective Interaction Applications for Mobile Devices: A Dual Process Prototyping Approach.

Arttu Perttulan ohjelmistotekniikan alaan kuuluva väitöskirja "A Design Framework for Engaging Collective Interaction Applications for Mobile Devices: A Dual Process Prototyping Approach" tarkastettiin Tampereen teknillisen yliopiston (TTY) Porin laitoksella 13.12.2013.

Väitöstyössään Perttula kehitti sovelluksen, joka pitää luokkahuoneen metelin oppimiselle suotuisalla tasolla. Sovellusta testattiin Meri-Porin yläasteella, ja se osoittautui menestykseksi. Käyttäjien yhteistoimintaan perustuvien sovellusten prototyyppien lisäksi väitöstyö tarjoaa apua ja ideoita käyttäjiä innostavien sovellusten suunnitteluun.

Käyttäjryhmän yhteisvaikutusta hyödyntävien sovellusten takana ovat mobiililaitteen sensorit, kuten kiihtyvyys- ja etäisyysanturi, valoisuuden tunnistin, kamera, GPS-paikannin sekä mikrofoni. Väitöstyössä syntyi myös kuusi muuta mobiilisovelluksen prototyyppiä. Ne keskittyvät erityisesti samassa tilassa olevien käyttäjien vuorovaikutukseen. Kaikki sovellukset testattiin todellisissa käyttötilanteissa kuten kouluissa, festivaaleilla ja urheilutapahtumissa.

Väitöskirja tarjoaa sovelluskehittäjille ja tutkijoille uutta tietoa esitellyn kaltaisista mobiilisovelluksista ja niiden kehittämisestä. Perttula esittelee ohjelmistokehittäjille tarkoitetun suunnittelukehyksen, josta ohjelmistokehittäjä saa rungon omille sovellusideoilleen. Koehenkilöiden havainnoinnin, haastattelujen ja kyselyjen perusteella sekä aiempiin tutkimustuloksiin tukeutuen Perttula poimi prototyypeistä käyttäjiä innoittavat ominaisuudet suunnittelukehykseen.

Väitöskirjassaan Perttula myös yhdistää prototyyppien kehittämisen ja suunnittelukehyksen rakentamisen uudella tavalla. Syntyneitä malleja voidaan hyödyntää uusien sovellusten ja sovellusideoiden jalostamiseen. Tutkimuksen tulokset ovat uutuusarvoltaan merkittäviä niin tieteellisesti kuin kaupallisestikin. Koehenkilöiden positiivinen palaute kannustaa kaupallistamaan aikaisemmin julkaisemattomia sovelluksia.

Väitös verkossa: <http://dspace.cc.tut.fi/dpub/handle/123456789/21920>

Lähde: TTY

Väitös: Terhi Kilamo: Avointen kehittäjäyhteisöjen keskeisiä piirteitä – yhteisön kasvun, yhteistyön ja oppimisen tukeminen

Terhi Kilamon tietotekniikan alaan kuuluva väitöskirja *Essential Properties of Open Development Communities – Supporting Growth, Collaboration, and Learning* (Avointen kehittäjäyhteisöjen keskeisiä piirteitä – yhteisön kasvun, yhteistyön ja oppimisen tukeminen) tarkastetaan Tampereen teknillisellä yliopistolla 7.3.2014

Väitöstyössään Terhi Kilamo vertaa kahta erilaista avointa kehittäjäyhteisöä. Toinen yhteisöistä kehittää avointa lähdekoodia, toinen avoimessa oppimisympäristössä oppimissisältöä. Kilamo löytää viisi kehittäjäyhteisöjä yhdistävää keskeistä piirrettä, jotka liittyvät yhteisön toimintaan ja käytäntöihin. Ne ovat yhteisön jäsenet, sen päämäärät, kehitettävä tuote, yhteisön toiminnan käytännöt ja kehitystyössä käytettävä alusta. Jälkimmäiset kaksi mahdollistavat yhteisön kehitystyön.

Tutkimuksen mukaan ilman vapaaehtoista osallistumista yhteisöä ei ole olemassa. Yhteisön runko koostuu yhteisön jäsenistä, sen päämääristä ja kehitettävästä tuotteesta. Nämä piirteet ovat toisistaan riippuvaisia. Esimerkiksi yhteisön jäsenet muokkaavat ja luovat yhteisön toiminnan käytännöt. Se, millaisia käytäntöjä yhteisöllä on, puolestaan vaikuttaa siihen, millaisia jäseniä yhteisö houkuttelee. Vastaavasti yhteisön tuote on sidoksissa yhteisön päämäärään: yksinkertaisimmillaan päämäärä on kehittää tuotetta edelleen. Yhteisön tavoitteet pitää esittää selkeästi ja vetävästi, koska se innostaa osallistumaan ja perustelee, miksi yhteisön toiminta on tärkeää. Hyvinvoiva yhteisö on tuottelias ja saa helpommin uusia innokkaita jäseniä mukaan toimintaansa.

Koko väitöstiedote osoitteessa: <http://www.tut.fi/fi/tietoa-yliopistosta/uutiset-ja-tapahtumat/vaitostiedotteet/hyvinvoiva-verkkoyhteiso-on-tuottelias-p063722c2>

Lähde: TTY

Julkaisu: Tekijänoikeus ja tutkimus – selvitys tutkijoiden näkemyksistä

Selvityksellä kartoitettiin missä määrin tekijänoikeuskysymykset vaikuttavat yliopistoissa tehtävään tutkimukseen, kuinka usein ja millä tavoin tutkijat käyttävät eri tilanteissa muiden tekijöiden teoksia ja millaisia kehitystarpeita asiassa nähdään. Selvitys toteutettiin yhteistyössä Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston, IPR University Centerin, Taideyliopiston ja Kopiosto ry:n edustajien kesken opetus- ja kulttuuriministeriön tuella. Selvitykseen vastasi yli 1200 tutkijaa ja tutkimusjohtajaa eri tieteenaloilta kaikista Suomen yliopistoista.

Selvityksen perusteella tutkijat kohtaavat tutkimustyössään ratkaisematta jääviä tekijänoikeudellisia ongelmia vain harvoin. Ongelmat liittyivät mm. epäselviin aineistojen käyttöoikeuksiin ja tutkimusten julkaisuehtoihin. Myös aineistojen maksullisuus katsottiin käytön esteeksi. Jonkin verran ongelmia aiheutti lisäksi se, että tutkijat eivät aina kovin hyvin tunne tekijänoikeutta. Esimerkiksi lain antama mahdollisuus siteerata kuvia tutkimukseen lupaa kysymättä ei aina näyttänyt olevan selvää vastaajille.

Selvitys osoittaa, että tutkijat tarvitsevat lisää tietoa tekijänoikeudesta. Lisäksi selvitys toi myös esille joitakin tekijänoikeudellisia kehittämiskohteita.

Tekijänoikeus ja tutkimus (.pdf):

http://www.iprinfo.com/julkaisut/verkojulkaisut/ipr-series-b/fi_FI/tekijanoikeus_tutkimus/

Ota kantaa ja vaikuta Koulutuspilvipalvelun kehittämiseen

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi verkossa alustavan suunnitelman suomalaisen koulutuspilvipalvelun toteuttamisesta kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kommentoitavaksi. Palvelun avulla koulut saavat käyttöönsä parhaat ja uusimmat digitaaliset oppimateriaalit ja sovellukset. Suunnitelma on kommentoitavana valtionhallinnon otakantaa.fi -palvelussa 9.3.2014 asti.

Suunnitelma sisältää alustavat ideat palvelun tavoitteista, toteutuksen ja toiminnan peruseräistä sekä käytännön toteutuksen suuntaviivoista. Siihen toivotaan palautetta erityisesti oppilaiden ja opiskelijoiden, heidän vanhempiensa, opettajien ja muun kouluhenkilökunnan kuin digitaalisia oppimateriaaleja ja muita sovelluksia kehittävien henkilöiden ja yritysten taholta.

Syntyvä koulutuspilvipalvelu kulkee työnimellä koulutuksen pilviväylä. Sen tarkoituksena on rakentaa Suomeen rajat ylittävä, avoimeen lähdekoodiin ja rajapintoihin perustuva palvelu, jossa koulut voivat helposti ja turvallisesti ottaa käyttöön digitaalisessa muodossa olevia oppimateriaaleja ja sovelluksia. Samalla se luo ainutlaatuisen mahdollisuuden materiaalien ja sovellusten kehittäjille tuoda tarjolle omia ratkaisujaan. Palvelun avulla voidaan merkittäväällä tavalla lisätä digitaalisessa muodossa olevien opetusmateriaalien tarjontaa ja saavutettavuutta maantieteellisistä etäisyyksistä huolimatta.

Ota kantaa koulutuksen ja opetuksen pilviväylään: <https://www.otakantaa.fi/pilvivayla>

Lisätiedot: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/pilvivayla/index.html>

Media Education Futures - International conference on Media Education Futures, 8.-9.5.2014 Tampere

Mediakasvatuksen tulevaisuutta käsittelevä konferenssi järjestetään 8.-9.5.2014 Tampereella. Konferenssin järjestävät: NORDICOM, Nuorisotutkimusseura, Mediakasvatusseura, MEKU.

Lisätiedot: <http://www.uta.fi/cmt/mediaeducationfutures>

EdMedia - World Conference on Educational Media & Technology –conference, 23.-27.6.2014 Tampere

EdMedia 2014 -konferenssi pidetään 23.-27.6.2014 Tampereella. Konferenssi tuo Suomeen ja Tampereelle maailman johtavat opetusteknologian ja -median asiantuntijat. Konferenssiin odotetaan noin tuhatta kansainvälistä asiantuntijaa, jotka pohtivat viikon ajan opetusteknologian tilaa ja tulevaisuutta. Konferenssin suomalaisena järjestäjänä toimivat Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu.

Call for presentations on vielä käynnissä. Katso ohjelma ja aikataulut konferenssin sivuilta: <http://aace.org/conf/edmedia>

Konferenssin sivut ja ilmoittautuminen:

<http://aace.org/conf/edmedia/>

Ystävällisin terveisin

Suvi Junes
Tampereen eOppimisen klusteri,
<http://blogs.uta.fi/eoppiminen/>
eoppimisen.klusteri@uta.fi,
p. 040 190 1711